

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 22. 5. 2014
COM(2014) 287 final

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

**o vykonávaní smernice 2009/50/ES o podmienkach vstupu a pobytu štátnych
príslušníkov tretích krajín na účely vysokokvalifikovaného zamestnania**

(„modrá karta EÚ“)

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o vykonávaní smernice 2009/50/ES o podmienkach vstupu a pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín na účely vysokokvalifikovaného zamestnania

(„modrá karta EÚ“)

Dobre riadené migračné politiky zamerané na pritiahnutie vysokokvalifikovaných migrantov môžu prispieť k podpore hospodárskeho rastu a konkurencieschopnosti, riešeniu nedostatku pracovnej sily na trhu práce a k vyrovnávaniu nákladov demografického starnutia.

Smernica EÚ o modrej karte¹ bola prijatá s cieľom uľahčiť prijímanie a mobilitu vysoko kvalifikovaných migrantov² a ich rodinných príslušníkov prostredníctvom harmonizácie podmienok vstupu a pobytu v celej EÚ a stanovenia právneho postavenia a súboru práv.

V kontexte narastajúcej celosvetovej súťaže o talenty je účelom modrej karty EÚ urobiť EÚ prítiažlivejšou pre vysokokvalifikovaných pracovníkov z celého sveta a posilniť jej znalostnú ekonomiku. Cieľom smernice je aj minimalizácia úniku mozgov z rozvojových krajín a krajín so strednými príjmami a podpora cirkulačnej a dočasnej migrácie.

Členské štáty mali do 19. júna 2011 transponovať smernicu do svojich vnútroštátnych právnych predpisov. Komisia začala konania vo veci porušenia predpisov proti 20 členským štátom³ za to, že netransponovali smernicu, pričom všetky tieto konania už boli ukončené.

Všetky členské štáty viazané touto smernicou⁴ môžu v súčasnosti vydávať modrú kartu EÚ. Zároveň mnoho členských štátov má vnútroštátne politiky na prilákanie vysokokvalifikovaných migrantov⁵. Zatiaľ čo niektoré členské štáty⁶ zaviedli počty prijímaných obmedzujúce počet vysokokvalifikovaných migrantov, ostatné členské štáty⁷ prijali alebo zachovali priaznivejšie ustanovenia, pokiaľ ide o konkrétne ustanovenia uvedenej smernice.

Toto oznámenie⁸ je reakciou na povinnosť Komisie predložiť správu Európskemu parlamentu a Rade o vykonávaní smernice o modrej karte⁹. Po prvé hodnotí hlavné aspekty týkajúce sa prítiažlivosti modrej karty EÚ, potom nasleduje stručný prehľad, ako boli opatrenia prijaté v rámci jednotlivých vnútroštátnych právnych predpisov. Pokiaľ je to možné, osobitná pozornosť sa venuje vplyvu vnútroštátnych systémov pre vysokokvalifikovaných migrantov (článok 3 ods. 4), kritériám prijímania (článok 5), predovšetkým mzdovému prahu, a podmienkam pobytu v iných členských štátoch (článok 18).

¹ Smernica Rady 2009/50/ES z 25. mája 2009, Ú. v. EÚ L 155, 18.6.2009, s. 17 – 29.

² Vzhľadom na to, že sa smernica neuplatňuje na štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí vstúpia na územie členského štátu na základe záväzkov vyplývajúcich z medzinárodnej dohody uľahčujúcej vstup a prechodný pobyt niektorých kategórií fyzických osôb s obchodným a investičným zameraním [článok 3 ods. 2) písm. g)], sa nič v tejto správe netýka vysoko kvalifikovaných poskytovateľov služieb spadajúcich do kategórií podľa režimu 4.

³ AT, BE, BG, DE, EL, FR, IT, CY, LV, LT, LU, HU, MT, PL, PT, RO, SI, SK, FI a SE.

⁴ Všetky členské štáty okrem DK, IE a UK. Vykonávanie v prípade Chorvátska po jeho pristúpení je potrebné ešte posúdiť, ale začalo sa včas 1. júla 2013.

⁵ AT, BE, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, NL, LT, LU, SK, SI a SE

⁶ BG, CY, EE, EL a RO

⁷ AT, BE, CZ, DE, EL, FI, FR, HU, IT, LU, LV, NL, PT, SE a SI

⁸ Oznámenie sa zakladá na štúdiu vykonanej Komisiou.

⁹ Článok 21

1. ATRAKTIVITA MODREJ KARTY EÚ

1.1. Štatistické údaje

V dôsledky oneskorenej transpozície bol systém modrých kariet vo väčšine členských štátov v roku 2012 v platnosti len niekoľko mesiacov¹⁰. Napriek týmto omeškaniam bolo v roku 2012 udelených 3 664 modrých kariet a bolo prijatých 1 107 rodinných príslušníkov¹¹.

Z tabuľky 1 vyplýva, že v roku 2012 väčšinu modrých kariet udelilo DE (2 584; 70,52%), ES (461; 12,58%) a LU (183; 4,99 %). Na opačnej strane škály, PL, PT a FI, z ktorých každý udelil 2 modré karty, NL a HU udelili po 1 a BE, CY, EL a MT neudelili žiadne¹². CY stanovil počet prijímaných na nulu.

V roku 2013 sa počet udelených modrých kariet zvýšil na najmenej 15 261¹³. Väčšinu modrých kariet udelilo DE (14 197)¹⁴, LU (306) a FR (304).

Z tabuľky 2 vyplýva, že väčšina modrých kariet v roku 2012 bola udelená vysokokvalifikovaným migrantom z Ázie (1 886), za ktorými nasledovali migranti z východnej Európy (463), Severnej Ameriky (380), Južnej Ameriky (278), južnej Európy (227), severnej Afriky (174) a Strednej Ameriky (118). Len 78 vysokokvalifikovaných pracovníkov pochádzalo zo zvyšku Afriky. Na Oceánii pripadalo 38 držiteľov modrej karty EÚ.

Medzi hlavné krajiny pôvodu (z celkového počtu 96 krajín) v roku 2012 patrila India (699), Čína (324), Rusko (271), Spojené štáty (313) a Ukrajina (149). Zdá sa, že prvé štatistiky za rok 2013 toto poradie potvrdzujú.

Údaje o zamestnaní držiteľov modrej karty v roku 2012 sú k dispozícii len pre 294 z 3 664 držiteľov (8,02 %)¹⁵, čo nestačí na to, aby boli reprezentatívne.

V Nemecku bola za prvých 6 mesiacov roku 2013 modrá karta udelená 6 131 migrantom, z ktorých 4 442 (72,45 %) vstúpilo do krajiny pred rokom 2013¹⁶, a iba 1 689 (27,55 %) tvorili noví migranti¹⁷.

Počas prvých 9 mesiacov roku 2013 bolo v Nemecku udelených 8 888 modrých kariet, z toho 4 100 (46,13 %) v nedostatkových povoleniach¹⁸ a 4 788 (53,87 %) v štandardných povoleniach¹⁹. V tomto období bolo v Nemecku udelených 6 971 (78,43 %) modrých kariet mužom a 1 914 ženám (21,53 %)²⁰.

Počet migrantov, ktorým bola v tomto období v Nemecku udelená modrá karta:

- 0 – 25 rokov: 183 (2,06 %)
- 25 – 35 rokov: 6 533 (73,5 %)

¹⁰ 4 členské štáty smernicu transponovali včas, 5 do konca roku 2011, 8 v prvej polovici roku 2012, 5 v druhej polovici roku 2012 a 2 až v roku 2013.

¹¹ <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/population/data/database>

¹² HR, LT, SE: nadobudnutie účinnosti v roku 2013.

¹³ Predbežné a neúplné údaje pre 15 členských štátov z *ad hoc* prieskumu v rámci Európskej migračnej siete (EMS) (termín na odpoveď 20.2.2014); priame kontakty s migračnými orgánmi niekoľkých členských štátov.

¹⁴ Predbežné údaje pre DE.

¹⁵ Údaje predložili len BG, CZ, EE, FI, FR, HU, IT, LV, PL, RO a SI.

¹⁶ Ide o osoby, ktoré v Nemecku študovali, alebo absolvovali odbornú prípravu, alebo zmenili status z iného pracovného povolenia.

¹⁷ Zdroj: Wanderungsmonitoring: Migration nach Deutschland, 1. Halbjahr 2013. <http://www.bamf.de/SharedDocs/Anlagen/DE/Publikationen/Broschueren/wanderungsmonitoring-I-halbjahr-2013.html>

¹⁸ „Mangelberufe“: povolania, v prípade ktorých bola v Nemecku zistená osobitná potreba.

¹⁹ „Regelberufe“: všetky ostatné povolania.

²⁰ V troch prípadoch pohlavie nie je známe.

- 35 – 45 rokov: 1 765 (19,86 %)
- 45 – 55 rokov: 308 (3,47 %)
- 55 – 65 rokov: 95 (1,07 %)
- 65 rokov a viac: 4 (0,05 %)

1.2. Vnútroštátne režimy pre vysokokvalifikovaných migrantov (článok 3 ods. 4)²¹

Mnoho členských štátov má vnútroštátne politiky na prilákanie vysokokvalifikovaných migrantov mimo modrej karty EÚ²².

Niektoré členské štáty venujú osobitnú pozornosť niektorým skupinám jednotlivcov²³ alebo konkrétnym skupinám povolání, pri ktorých existuje konkrétna potreba a nedostatok v rámci jednotlivých vnútroštátnych pracovných trhov²⁴. Väčšina sa propaguje ako cieľové krajiny pre vysokokvalifikovaných pracovníkov a uľahčuje ich prijímanie a vstup, napríklad prostredníctvom zrýchlených postupov pre povolenia a víza, výnimiek zo všeobecných imigračných požiadaviek a testov trhu práce, informačných kampaní a iných stimulov. Existujúce systémy v týchto členských štátoch sú rôznorodé; od systémov založených na bodovom hodnotení po systémy riadené dopytom a vedené zamestnávateľmi.

Viacero členských štátov, ktoré majú takéto vnútroštátne politiky, má vyšší podiel vysokokvalifikovaných migrantov²⁵ v rámci svojej populácie migrantov v porovnaní s členskými štátmi, ktoré takéto politiky nemajú²⁶.

Z tabuľky 3 vyplýva, že existencia vnútroštátnych systémov pre vysokokvalifikovaných pracovníkov môže mať vplyv na modré karty EÚ vydávané niektorými členskými štátmi. V roku 2012 bolo v NL vydaných 5 514 vnútroštátnych povolení v porovnaní s 1 modrou kartou; vo FR 3 030 v porovnaní so 77 modrými kartami; v AT 1 158 v porovnaní s 124 modrými kartami; v ES 1 136 v porovnaní s 461 modrými kartami; vo FI 748 v porovnaní s 2 modrými kartami.

Pozoruhodnými výnimkami v opačnom smere sú DE s 210 vnútroštátnymi povoleniami v porovnaní s 2 584 modrými kartami; LU s 21 vnútroštátnymi povoleniami v porovnaní s 183 modrými kartami; a RO nevydalo žiadne vnútroštátne povolenia v porovnaní s 46 modrými kartami.

1.3. Počty prijímaných (článok 6)

Zatiaľ čo väčšina členských štátov sa nerozhodla stanoviť počty prijímaných vysokokvalifikovaných migrantov, niektoré členské štáty²⁷ predpokladali využitie tejto

²¹ Ďalšie informácie: *EMN Study, Attracting Highly Qualified and Qualified Third-Country Nationals, Synthesis Report*, 2013, s. 16-21. http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network/reports/docs/emn-studies/attracting/emnsr_attractinghqworkers_finalversion_23oct2013_publication.pdf

²² BE, EE, FI, EL, IT, LT, LU, SK, SI a SE majú osobitné ustanovenia v rámci širších migračných politík; AT, CZ, DE, ES, FR, NL a PT majú samostatné politiky zamerané na vysokokvalifikovaných migrantov.

²³ Napr.: vedúci pracovníci a riadiaci zamestnanci, výskumní pracovníci a vedci, alebo zamestnanci presunutí v rámci spoločnosti.

²⁴ Napr.: informačné a komunikačné technológie, zdravotná starostlivosť, akademická sféra, finančné služby, alebo inžinierstvo.

²⁵ V roku 2012 bolo v SE 47 % migrantov klasifikovaných do úrovni 5-6 podľa medzinárodnej štandardnej klasifikácie vzdelania UNESCO (ISCED) (vysokoškolský titul a/alebo PhD) a 35 % pracovných miest do skupín 1 – 3 Medzinárodnej klasifikácie zamestnania (vedúci pracovníci, zdravotnícki pracovníci, technici a pridružení odborníci). V LU bolo 54 % podľa klasifikácie ISCED na úrovni 5 – 6 a 53 % podľa Medzinárodnej klasifikácie zamestnania na úrovni 1 – 3.

²⁶ CY, IT, LV, MT, PL nepriťahujú väčšie podiely vysokokvalifikovaných migrantov, s výnimkou CY, kde v roku 2012 bolo 28 % zaradených na úroveň ISCED 5 – 6.

²⁷ BG, CY, EE, EL, HU, MT, RO a SI.

možnosti v súlade s článok 79 ods. 5 Zmluvy o fungovaní EÚ. Štáty, ktoré počty prijímaných uložili, majú na ich stanovenie rozdielne prístupy. Členské štáty sú povinné oznámiť, či zaviedli opatrenia zavádzajúce počty prijímaných²⁸.

V niektorých členských štátoch²⁹ sa počty prijímaných stanovujú ako percentuálny podiel vnútroštátnej pracovnej sily alebo obyvateľstva alebo podľa miery nezamestnanosti či na základe požiadaviek trhu práce, niekedy podľa regiónov a špecializácie. V niekoľkých členských štátoch³⁰ stanovujú počty prijímaných príslušní ministri každý 1 alebo 2 roky.

S výnimkou dvoch členských štátov nedostala Komisia informácie o počtoch prijímaných od žiadneho členského štátu³¹.

1.4. Etický nábor (článok 3 ods. 3) a článok 8 ods. 4))

Žiadny členský štát neuzatvoril dohodu s treťou krajinou, ktorá obsahuje zoznam povolaní, ktoré by nemali patriť do rozsahu pôsobnosti tejto smernice, s cieľom zabezpečiť etický nábor v odvetviach trpiacich nedostatkom personálu v rozvojových krajinách.

BE, CY, DE³², EL, LU a MT transponovali možnosť zamietnuť žiadosť s cieľom zabezpečiť etický nábor v takýchto odvetviach. Členské štáty, ktoré využijú toto ustanovenie, sú povinné oznamovať svoje rozhodnutia³³. Neboli ohlásené žiadne zamietnutia na základe týchto dôvodov.

Vzhľadom na nízky počet modrých kariet EÚ v súčasnosti udelených vysokokvalifikovaným migrantom z najmenej rozvinutých krajín, je riziko úniku mozgov pre tieto krajiny obmedzené. Rozvojové krajiny so strednými príjmami však môžu byť vystavené vyššiemu riziku. Niektoré členské štáty³⁴ riešia únik a cirkuláciu mozgov prostredníctvom vnútroštátnych právnych predpisov, dvojstranných dohôd a/alebo spolupráce s krajinami pôvodu.

2. TRANSPOZÍCIA ČLENSKÝMI ŠTÁTMI

2.1. Vymedzenie pojmov (článok 2)

Vymedzenie pojmov „vysokokvalifikované zamestnanie“, „vyššia odborná kvalifikácia“, „vysokoškolské vzdelanie“, „odborná prax“ a „regulované povolanie“ zaviedla väčšina členských štátov, avšak s rozdielmi v terminológii, rozsahu a s rozdielmi v rámci členských štátov s federatívnym usporiadaním.

DE³⁵, EE, EL, ES, FR, LT, LU, MT, PL, PT, SE a SK sa rozhodli uplatňovať odchýlku, pričom ako dôkaz vyššej odbornej kvalifikácie stačí príslušná, minimálne päťročná, odborná prax na úrovni porovnateľnej s vysokoškolským vzdelaním³⁶.

²⁸ Článok 20 ods. 1.

²⁹ BG, EE, EL, HU, MT.

³⁰ EE, EL, HU, MT a RO. CY zakazuje prijímanie vysokokvalifikovaných pracovníkov, avšak Rada ministrov môže vo výnimočných prípadoch povoliť ich prijatie podľa odvetvia, povolania, špecializácie a/alebo krajiny pôvodu (revízia je možná po 1 roku).

³¹ CY: v súčasnosti je počet stanovený na nulu; EL: vzhľadom na neexistujúci dopyt nebol ešte aktivovaný systém, ktorým by bol na základe ministerského rozhodnutia určený maximálny počet pracovných miest pre vysokokvalifikovaných pracovníkov, udeľovaných štátnym príslušníkom tretích krajín.

³² DE predpokladá možnosť využiť túto odchýlku, prostredníctvom nariadenia (v súčasnosti nie je).

³³ Ustanovenia článku 20 ods. 1 a článku 8 ods. 4.

³⁴ Zdroj: *EMN Study, Attracting Highly Qualified and Qualified Third-Country Nationals, Synthesis Report*, 2013, s. 23.

³⁵ DE predpokladá možnosť využiť túto odchýlku, prostredníctvom nariadenia (v súčasnosti nie je).

³⁶ MT: minimálne 10-ročná odbornú prax.

2.2. Kritériá prijímania a mzdový prah (článok 5)

Všetky členské štáty požadujú platnú pracovnú zmluvu alebo záväznú pracovnú ponuku, ale DE a LV výslovne nevyžadujú minimálne trvanie jeden rok³⁷.

Všetky členské štáty vyžadujú platné cestovné doklady, ale len CY, EL, FI, LT, MT, PT a SE využili možnosť požadovať, aby bol cestovný doklad platný aspoň počas platnosti povolenia na pobyt pri jeho prvom vydaní. Podľa smernice všetky členské štáty vyžadujú zdravotné poistenie, okrem ES, kde neexistuje žiadne zodpovedajúce ustanovenie. Väčšina členských štátov³⁸ vyžaduje, aby žiadateľ nepredstavoval hrozbu pre verejný poriadok, bezpečnosť alebo zdravie.

Väčšina členských štátov využila možnosť uvedenú v článku 5 ods. 2), aby žiadateľ uviedol svoju adresu na území dotknutého členského štátu³⁹. AT, BE a NL vyžadujú oznámenie akejkoľvek zmeny adresy.; IT a LU doklad o primeranom bývaní.

V súlade s článkom 5 ods. 3 väčšina členských štátov stanovila mzdový prah nominálne na 1,5-násobok priemernej hrubej ročnej mzdy, ale niektoré využili možnosť v rámci smernice stanoviť vyšší prah⁴⁰. Väčšina členských štátov uvádza metódu výpočtu vo svojich právnych predpisoch⁴¹. LV, EE, HU, SK a LT stanovujú mzdový prah na základe priemernej hrubej mesačnej mzdy. Niektoré štáty pri výpočte mzdového prahu⁴² používajú iné vzorce alebo kritériá ako je priemerná hrubá ročná mzda. Zdá sa, že väčšina členských štátov na určenie mzdového prahu uplatňuje vnútroštátne údaje. Členské štáty sa vyzývajú, aby používali údaje Eurostatu⁴³, a to aspoň ako referenčnú hodnotu⁴⁴.

Členské štáty sú povinné vymedziť a uverejniť príslušné mzdové prahy. Avšak z prieskumu, Komisie zameranom na informácie, ktoré sú k dispozícii na internetovom portáli EÚ o prisťahovalectve⁴⁵ a na vnútroštátnych webových stránkach vyplýva, že v mnohých členských štátoch mzdové prahy nie sú zverejnené alebo aktualizované, je ťažké ich nájsť, alebo sú dostupné len v národnom jazyku⁴⁶. Členské štáty neoznámili Komisii mzdové prahy alebo ich ročné aktualizácie. Smernica vyzýva Komisiu, aby posúdila význam mzdového prahu⁴⁷, čo je možné len ak sú mzdové prahy oznamované každoročne.

Porovnanie dostupných mzdových prahov s údajmi Eurostatu a OECD o priemerných hrubých ročných mzdách naznačujú, že v niektorých členských štátoch mzdový prah nemusí zodpovedať najmenej 1,5-násobku priemernej hrubej ročnej mzdy (tabuľka 4).

CY, DE, EE, EL, ES, HU, LU, MT a PT transponovali možnosť uplatňovať mzdový prah zodpovedajúci najmenej 1,2-násobku priemernej hrubej ročnej mzdy pre zamestnanie v povolaniach, v ktorých existuje osobitná potreba migrujúcich pracovníkov, a ktoré patria do

³⁷ IT vyžaduje, aby odborníci patrili pod úroveň 1, 2 a 3 národnej klasifikácie povolání ISTAT CP 2011.

³⁸ Okrem LU (žiadna hrozba pre medzinárodné vzťahy) a RO (žiadny záznam v registri trestov a zdravotná spôsobilosť na výkon príslušnej konkrétnej pracovnej činnosti).

³⁹ Okrem EL, FI, PT a SE.

⁴⁰ RO (4 krát) a LT (2 krát).

⁴¹ Okrem NL a PL: presná suma, ktorá je každý rok indexovaná a zverejnená.

⁴² Napr.: DE: úroveň mzdy dosahuje 2/3 ročného vymeriavacieho základu všeobecného dôchodkového poistenia (ktorý súvisí s priemernou hrubou mzdou); IT: trojnásobok minima pre výnimku z účasti na výdajoch na zdravotnú starostlivosť; PT: 1,5 násobok priemernej hrubej ročnej mzdy alebo trojnásobok indexu sociálnej podpory (IAS).

⁴³ Údaje o hrubých ročných príjmoch (na zamestnávateľa) uverejňovaný Eurostatom pre firmy s 10 alebo viac zamestnancami [earn_ses 10_an]. Tieto údaje sa zbierajú každé štyri roky prostredníctvom zisťovania o štruktúre príjmov (SES) a poskytujú porovnateľný celej EÚ.

⁴⁴ Článok 20 ods. 3 a odôvodnenie 11.

⁴⁵ <http://ec.europa.eu/immigration/>

⁴⁶ Kontroly vykonané vo februári 2014.

⁴⁷ Článok 21

hlavných skupín ISCO 1 a 2. Iba o DE, EE, HU a LU je známe, že využili túto možnosť odchyľne stanoviť nižší mzdový prah, aj keď žiadny z týchto štátov Komisii neoznámil požadovaný ročný zoznam povolání, pre ktoré sa prijala odchýlka.

2.3. Platnosť modrej karty EÚ (článok 7 ods. 2)

Členské štáty musia vo svojich právnych predpisoch stanoviť štandardné obdobie platnosti modrej karty EÚ od jedného do štyroch rokov, ktoré sa v zásade uplatňuje na všetky žiadosti a obnovenia v príslušnom členskom štáte.

Pokiaľ sa pracovná zmluva uzavrie na kratší čas ako na štandardné obdobie, modrá karta EÚ sa výnimočne vydá alebo predĺži na čas trvania pracovnej zmluvy plus tri mesiace. Minimálne obdobie platnosti modrej karty EÚ je jeden rok, keďže to je minimálne trvanie potrebnej pracovnej zmluvy alebo pracovnej ponuky⁴⁸. Možnosť obnovenia modrej karty je zahrnutá v smernici a je bez obmedzenia, pokiaľ sú splnené podmienky⁴⁹.

Štandardné obdobie platnosti⁵⁰ modrej karty EÚ je jeden rok v BG, CY, ES, LT, MT a PT, a 13 mesiacov v BE. Štáty AT, CZ, EL, FI, IT, LU, PL, RO, SE a SI stanovili dobu platnosti na dva roky a EE na dva roky a tri mesiace. FR a SK stanovili platnosť na tri roky a DE, HU a NL na štyri roky. LV platnosť stanovila na päť rokov.

V takmer všetkých členských štátoch⁵¹, pokiaľ je pracovná zmluva alebo záväzná pracovná ponuka na dobu kratšiu ako je štandardné obdobie platnosti, modrá karta EÚ sa vydá alebo predĺži na čas trvania pracovnej zmluvy plus tri mesiace. Pokiaľ je po obnovení zvyšné trvanie pracovnej zmluvy menej ako jeden rok, môže to znamenať, že sa modrá karta EÚ vydá s platnosťou kratšou ako jeden rok. Počiatočná pracovná zmluva alebo záväzná pracovná ponuka na obdobie kratšie ako jeden rok sa musí zamietnuť⁵². IT rozlišuje medzi pracovnými zmluvami na dobu neurčitú, pre ktoré je obdobie platnosti stanovené na dva roky, a všetkými ostatnými zmluvami, pre ktoré sa obdobie platnosti rovná trvaniu pracovnej zmluvy plus tri mesiace.

Zdá sa, že všetky členské štáty umožňujú predĺženie platnosti, niektoré členské štáty⁵³ však stanovili iné (dlhšie) obdobie platnosti pri predĺžených kartách ako pri počiatočných modrých kartách EÚ, namiesto uplatnenia jedného štandardného obdobia platnosti. SE obmedzilo kumulatívnu dĺžku platnosti počiatočnej modrej karty s predĺžením platnosti na štyri roky.

⁴⁸ Článok 5 ods. 1 písm. a).

⁴⁹ Článok 7 ods. 2, článok 8 ods. 2, článok 9 ods. 1 – 3, článok 11 ods. 3, článok 14 ods. 3 a článok 20 ods. 2.

⁵⁰ Viacero členských štátov spája dobu platnosti modrej karty EÚ s dobou trvania pracovnej zmluvy plus tri mesiace a stanovuje *maximálnu* dobu (1 až 4 roky; 5 rokov v LV) namiesto *štandardnej* doby. Toto nie je jasné stanovenie štandardnej doby platnosti, ako sa vyžaduje.

⁵¹ Okrem BE, FR a ES.

⁵² Kritériá prijímania v článku 5 ods. 1 písm. a) vyžadujú minimálne trvanie jeden rok. Zdá sa, že AT, BG, CY, DE, HU, LT a LV vo svojich právnych predpisoch nevyžadujú minimálnu dĺžku trvania pracovnej zmluvy alebo záväznej pracovnej ponuky.

⁵³ PT: 1 rok pri počiatočnej karte + 2 roky pri predĺžení platnosti; ES: 1 rok pri počiatočnej karte + 2 roky pri predĺžení platnosti; BE: 13 mesiacov pri počiatočnej karte + 3 roky pri predĺžení platnosti; EL 2 roky pri počiatočnej karte + 3 roky pri predĺžení platnosti; EE: 2 roky a 3 mesiace pri počiatočnej karte + 4 roky a tri mesiace.

2.4. Test trhu práce (článok 8 ods. 2)⁵⁴

AT, BE, BG, CY, ES, HU, IT, LU, MT, PL, SK a SI transponovali možnosť vykonať test trhu práce. Väčšina členských štátov⁵⁵ sa rozhodla uplatňovať možnosť overenia, či príslušné voľné pracovné miesto nemožno obsadiť štátnym príslušníkom daného členského štátu alebo iného členského štátu EÚ.

2.5. Odňatie alebo zamietnutie obnovenia modrej karty EÚ (článok 9)

Možnosť⁵⁶ odňať alebo neobnoviť modrú kartu EÚ z dôvodov verejného poriadku, verejnej bezpečnosti alebo verejného zdravia využívajú takmer všetky členské štáty⁵⁷; v AT, BE, ES, FI, FR a IT je táto záležitosť zahrnutá vo všeobecných ustanoveniach alebo podmienkach vstupu. AT, BE, BG, DE, EE, IT, NL, PL a SK používajú pojem „verejný poriadok“ a AT, BE, BG, EL, FR, IT a PL neuvádzajú pojem „verejné zdravie“.

Väčšina členských štátov⁵⁸ uplatňuje možnosť odňať alebo neobnoviť modrú kartu EÚ, pokiaľ držiteľ modrej karty EÚ nemá dostatočné prostriedky, aby uživil seba a svojich rodinných príslušníkov bez toho, aby musel používať systém sociálnej pomoci príslušného členského štátu⁵⁹.

BE, BG, CY, EE, ES, HU, MT a PL uplatnili možnosť odňať alebo neobnoviť modrú kartu EÚ, ak dotknutá osoba neoznámila svoju adresu⁶⁰. CY, CZ, EE, EL, MT, RO a SK sa rozhodli využiť možnosť odňať alebo neobnoviť modrú kartu EÚ, pokiaľ jej držiteľ požiadal o sociálnu pomoc, a to za predpokladu, že mu predtým boli písomne oznámené príslušné informácie⁶¹.

2.6. Žiadosti o prijatie (článok 10)

Väčšina členských štátov vyžaduje, aby žiadosť o vydanie modrej karty EÚ podala migrujúca osoba. CY, ES, FR, IT a MT vyžadujú, aby to urobil zamestnávateľ. V BE a LV žiadosť podáva migrujúca osoba aj zamestnávateľ, kým NL, AT, PT a SI umožňujú podanie žiadosti buď migrujúcou osobou alebo zamestnávateľom. AT a NL umožňujú podanie žiadosti právnym zástupcom.

Väčšina členských štátov⁶² stanovuje, že žiadosti môžu byť posúdené a preskúmané, pokiaľ sa žiadateľ nachádza mimo príslušný členský štát, alebo už v tomto členskom štáte má pobyt na základe platného povolenia na pobyt alebo vnútroštátnych víz na dlhodobý pobyt⁶³. Väčšina členských štátov⁶⁴ uplatňuje odchýlku, že žiadosti sa môžu predkladať, ak žiadateľ nemá platné povolenie na pobyt, ale sa oprávnené zdržiava na území členského štátu (článok 10

⁵⁴ Viac informácií o teste trhu práce: *EMN Inform, Approaches and tools used by Member States to identify labour market needs*, december 2013. http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network/reports/docs/emn-studies/emn-informs/emn_inform_on_labour_market_tests_5dec2013_final.pdf, a *EMN Study, Intra-EU Mobility of third-country nationals*, 2013, s. 35-37. http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network/reports/docs/emn-studies/intra-eu-mobility/emn-synthesis_report_intra_eu_mobility_final_august_2013.pdf

⁵⁵ Okrem CZ, DE, ES, FI, FR, LV, NL a PT.

⁵⁶ Článok 9 ods. 3 písm. a).

⁵⁷ Okrem LV a SI.

⁵⁸ BE, BG, CY, EE, EL, ES, FI, HU, IT, LT, LU, MT, NL, PT, RO a SI.

⁵⁹ Článok 9 ods. 3 písm. b)

⁶⁰ Článok 9 ods. 3 písm. c)

⁶¹ Článok 9 ods. 3 písm. d)

⁶² Okrem BG, kde je možné žiadosti podávať len na jeho území.

⁶³ EL vyžaduje predbežné podanie žiadosti o vízum mimo svojho územia a následne formálnu žiadosť na území, s vízom na vydanie modrej karty.

⁶⁴ Okrem BG, EL, ES, FR, IT, LV, PL a RO.

ods. 3). LU a SE uplatnili odchýlku týkajúcu sa zachovania pôvodného stavu, stanovenú v článku 10 ods. 4, že žiadosť možno predložiť len z územia mimo územia členského štátu⁶⁵.

2.7. Procesné záruky (článok 11)

Väčšina členských štátov stanovila lehotu na prijatie rozhodnutia o úplnej žiadosti a písomné oznámenie žiadateľovi do 90 dní⁶⁶, ale niektoré stanovili kratšie časové lehoty v trvaní/dĺžke? 60 dní (EE, LT a PT; SK a PL pre komplikované prípady, 56 dní (AT), 45 dní (ES), 30 dní (LV, RO a SI; SK a PL pre jednoduché prípady) a 7 dní (BG). Väčšina členských štátov určila dôsledok neprijatia rozhodnutia do konca tohto obdobia⁶⁷, aj keď BE, EL, IT a PL predpokladajú predĺženie tejto lehoty.

V prípade neúplnej žiadosti stanovuje väčšina členských štátov lehotu na poskytnutie dodatočných informácií a pozastavuje lehotu na spracovanie. Všetky členské štáty poskytujú písomné oznámenie v prípade zamietnutia, zamietnutia obnovenia alebo odňatia, a stanovujú lehoty na začatie nápravného konania.

2.8. Práva

Prístup na trh práce (článok 12)

Väčšina členských štátov⁶⁸ uplatňuje možnosť, že po prvých dvoch rokoch obmedzeného prístupu na trh práce sa poskytuje rovnaké zaobchádzanie, ako v prípade štátnych príslušníkov daného štátu, pokiaľ ide o prístup k vysokokvalifikovanému zamestnaniu.

Takmer všetky členské štáty⁶⁹ vyžadujú povolenie príslušného orgánu v prípade zmeny zamestnávateľa počas prvých dvoch rokov. Mnoho členských štátov⁷⁰ požaduje oznámenie alebo predchádzajúce povolenie zmien, ktoré majú vplyv na podmienky prijatia.

Dočasná nezamestnanosť (článok 13)

Tieto ustanovenia boli transponované väčšinou členských štátov. Niektoré členské štáty uplatňujú priaznivejšie ustanovenia alebo obmedzujú uplatňovanie na nedobrovoľnú nezamestnanosť.

Rovnaké zaobchádzanie (článok 14)

Ustanovenia o rovnakom zaobchádzaní sa uplatňujú vo väčšine členských štátov, aj keď je rozsah pôsobnosti rôzny, v niektorých členských štátoch chýba výslovná transpozícia niektorých ustanovení a niektoré členské štáty uplatňujú priaznivejšie ustanovenia⁷¹.

CY, DE, EL, ES, FI, LU, MT, PL a RO využili možnosť prípadných obmedzení v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy a prístupu k tovaru a službám. AT, BE, CY, CZ, DE, EL, FI, LT, LU, MT, NL, PL a RO využili možnosť za osobitných podmienok sprístupniť vysokoškolské a post-sekundárne vzdelávanie. Väčšina členských štátov⁷² nevyužila možnosť obmedziť rovnaké zaobchádzanie, keď sa držiteľ modrej karty EÚ presťahuje do druhého členského štátu a kladné rozhodnutie o vydaní modrej karty EÚ ešte nebolo prijaté.

Rodinní príslušníci (článok 15)

⁶⁵ Zdá sa, že zodpovedajúce vnútroštátne ustanovenie v LU a SE existovalo pred prijatím smernice.

⁶⁶ BE, CY, CZ, DE, EL, FI, FR, IT, HU, LU, MT, NL a SE.

⁶⁷ CY: je možné len konanie na Najvyššom súde pre zanedbanie povinnosti úradom, článok 146 Ústavy; HU: len všeobecné správne právo: orgán dohľadu vykonáva šetrenie pri orgánoch nižšieho stupňa a nariaďuje im prijať rozhodnutie do 8 dní, vrátenie poplatkov v prípade, že omeškanie nie je zavinené žiadateľom.

⁶⁸ Okrem BE, BG, CY, CZ, EL, LV, MT, PL a SE.

⁶⁹ Okrem FI a FR.

⁷⁰ Okrem DE, EE, ES, FI, FR, HU, IT, LT a SK.

⁷¹ Komisia uskutočňuje ďalšie analýzy a snaží sa získať objasnenie zo strany členských štátov.

⁷² Okrem CY, EL, FR, MT a SK. .

V roku 2012 bolo vydaných 1 107 povolení pre rodinných príslušníkov držiteľov modrej karty. V roku 2013 do Nemecka sa za držiteľmi modrej karty EÚ prisťahovalo najmenej 1 421 manželov/manžieliek a 899 detí⁷³. Avšak veľká väčšina držiteľov modrej karty EÚ má menej ako 35 rokov a najsôr si ešte nezaložili rodinu⁷⁴. Komisia to bude ďalej analyzovať.

Postavenie osoby s dlhodobým pobytom v EÚ (články 16 a 17)

AT, BG, CY, DE, EE, ES, EL, LT, MT, LV, NL a RO sa rozhodli uplatňovať možnosť podľa článku 16 ods. 5 obmedziť odchýlky od smernice 2003/109/ES v súvislosti s obdobiami neprítomnosti na území Spoločenstva.

2.9. Pobyt v iných členských štátoch (článok 18 a 19)

Držiteľ modrej karty EÚ, ktorý sa chce presťahovať do iného členského štátu po 18 mesiacoch legálneho pobytu v prvom členskom štáte, musí v druhom členskom štáte požiadať o ďalšiu modrú kartu EÚ. V praxi to znamená nové posúdenie, či držiteľ modrej karty spĺňa podmienky, ktoré sa uplatňujú v druhom členskom štáte.

Medzi členskými štátmi existujú určité odlišnosti v podmienkach prijatia a výrazné rozdiely v mzdových prahoch.

Zatiaľ nie je možné pri modrej karte EÚ vyhodnotiť vplyv aspektu mobility v rámci EÚ, keďže požadované obdobie 18 mesiacov doposiaľ nebolo splnené významným počtom držiteľov modrej karty EÚ.

3. ZÁVERY A ĎALŠIE KROKY

Medzi členskými štátmi existujú veľké rozdiely v počte udelených modrých kariet. Zatiaľ čo veľkosť členského štátu a jeho hospodárska situácia môže mať vplyv na jeho príťažlivosť, úplne nevysvetľuje tieto veľké rozdiely. Odpoveď možno nájsť aj v politických rozhodnutiach členských štátov, ktoré používajú a podporujú modrú kartu značne odlišnými spôsobmi.

Smernica o modrej karte bol vyjednaná a prijatá pred nadobudnutím platnosti Lisabonskej zmluvy. V rámci bývalého systému sa vyžadovala jednomyselnosť v Rade, namiesto súčasnej kvalifikovanej väčšiny a Európsky parlament nemal úlohu spoluzákonodarcu. To viedlo k dlhým a náročným rokovaniam o návrhu Komisie. Výsledná smernica stanovila iba minimálne normy a ponechala členským štátom značnú voľnosť prostredníctvom mnohých nepovinných ustanovení a odkazov na vnútroštátne právne predpisy.

Vnútroštátne režimy na prilákanie vysokokvalifikovaných migrantov v mnohých členských štátoch konkurujú modrej karte EÚ, ako aj medzi sebou navzájom. Avšak niektoré členské štáty na základe politického rozhodnutia uprednostnili modrú kartu EÚ, čo sa odráža v počte udelených modrých kariet. Iné politiky členských štátov uprednostňujú vlastné vnútroštátne režimy.

Zatiaľ čo počet modrých kariet sa vo väčšine členských štátov v rozmedzí rokov 2012 až 2013 zvýšil, je priskoro na vyvodenie záverov o vplyve modrej karty EÚ na prilákanie vysokokvalifikovaných migrantov do EÚ. Komisia je znepokojená nedostatkami v transpozícii, nízkou úrovňou súladu, obmedzeným súborom práv a prekážkami brániacimi mobilitu v rámci EÚ.

Táto správa odhaľuje všeobecný nedostatok komunikácie zo strany členských štátov, pokiaľ ide oznamovanie údajov a opatrení prijatých pri uplatňovaní tejto smernice, napr. o počtoch

⁷³ Predbežné údaje za prvých 9 mesiacov roku 2013 (*ad hoc* prieskum EMS, termín na odpoveď 20. 2. 2014).

⁷⁴ DE v roku 2013: 6 716 (75,56 %) do 35 rokov.

prijímaných, testoch trhu práce, etickom náboře, mzdových prahoch⁷⁵. Dostupnosť spoľahlivých, podrobných a aktuálnych informácií je nevyhnutná pre fungovanie systému modrej karty EÚ, napr. v súvislosti s mobilitou v rámci EÚ, ako aj na vyhodnotenie jej atraktivita.

Zistili sa viaceré nedostatky v transpozícii smernice. Komisia zintenzívni svoje úsilie a zabezpečí, aby bola smernica správne transponovaná a uplatňovaná v rámci celej EÚ. Tri roky po uplynutí lehoty na transpozíciu tejto smernice nastal najvyšší čas ju v plnej miere uplatňovať. Na dosiahnutie tohto cieľa bude Komisia organizovať stretnutia s členskými štátmi a, ak to bude potrebné, použije svoje právomoci v rámci zmluvy.

by potenciálni vysokokvalifikovaní migranti a zamestnávateľi mali byť lepšie informovaní o modrej karte EÚ. Komisia čo najlepšie využije existujúce webové stránky, napr. portál EÚ o prisťahovalectve, a vyzýva členské štáty, aby zlepšili úroveň poskytovania informácií a zvýšili povedomie prostredníctvom ďalších príslušných kanálov.

Na základe dostupných informácií a vzhľadom na krátky čas uplatňovania sa v súčasnosti nenavrhujú žiadne zmeny.

⁷⁵ Článok 5 ods. 5 a článok 20 ods. 1 (pokiaľ ide o článok 6, článok 8 ods. 2 a 4 a článok 18 ods. 6) a článok 22 (pokiaľ ide o články 16, 18 a 20).

Tabuľka 1: Modré karty EÚ v rokoch 2012 a 2013

Modré karty EÚ podľa typu rozhodnutia							Prijatí rodinní príslušníci držiteľov modrých kariet EÚ podľa typu rozhodnutia						
	Udelené		Predĺžené		Odňaté			Udelené		Predĺžené		Odňaté	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013		2012	2013	2012	2013	2012	2013
Spolu	3 664	15 261	146	170	1	0		1 107	2	108	0	0	0
BE	0	5	:		:			0		0		0	
BG	15	25	0		0			5		0		0	
CZ	62	74	1	25	0			35		0		0	
DE	2 584	14 197	0		:			270		0		:	
EE	16	12	0	0	0	0		18	2	0	0	0	0
EL	0	0						:		:		:	
ES	461	z.n.d.	91		0			385		82		0	
FR	126	304	49	133				:		:		:	
IT	6	112	:		:			:		:		:	
CY	0	0	0		0			0		0		0	
LV	17	13	0	12	0			8		0		0	
LT	v platnosti: 2013	40											
LU	183	306	0		0			223		0		0	
HU	1	3	0		0			0		0		0	
MT	0	z.n.d.	0		0			0		0		0	
NL	1	z.n.d.	0		0			0		0		0	
AT	124	z.n.d.	5		0			155		25		0	
PL	2	27	0		0			0		0		0	
PT	2	z.n.d.	0		0			0		:		:	
RO	46	119	0		0			:		:		:	
SI	9	z.n.d.	0		1			3		1		0	
SK	7	8	0		0			5		0		0	
FI	2	5	0		0			0		0		0	
SE	v platnosti: 2013	2		0		0			0		0		0
HR	v platnosti: 2013	9											

Zdroje:

Eurostat, EU Blue Cards by type of decision, occupation and citizenship (Modré karty EÚ podľa typu rozhodnutia, povolania a občianstva [migr_resbc 1]; Admitted family members of EU Blue Cards holders by type of decision and citizenship (Prijatí rodinní príslušníci držiteľov modrých kariet EÚ podľa typu rozhodnutia a občianstva) [migr_resbc2], ku dňu 16.4.2014.

Údaje za rok 2013: ad hoc prieskum EMS (termín na odpoveď 20. 2. 2014); priamy kontakt s viacerými členskými štátmi.

Pozn. k údajom za rok 2013:

LT, RO: predbežné údaje

z.n.d.: zatiaľ nie sú k dispozícii

Tabuľka 2: Modré karty EÚ podľa občianstva v roku 2012

Spolu	3 664		
Ázia	1 886		
		južná Ázia ⁷⁶	869
		východná Ázia ⁷⁷	489
		západná Ázia ⁷⁸	410
		juhovýchodná Ázia ⁷⁹	99
		stredná Ázia ⁸⁰	19
Amerika	783		
		Severná Amerika ⁸¹	380
		Južná Amerika ⁸²	278
		Stredná Amerika ⁸³	118
		Karibik ⁸⁴	7
Európa	690		
		východná Európa ⁸⁵	463
		južná Európa ⁸⁶	227
Afrika	252		
		severná Afrika ⁸⁷	174
		stredná Afrika ⁸⁸	35
		južná Afrika ⁸⁹	18
		západná Afrika ⁹⁰	15
		východná Afrika ⁹¹	10
Oceánia ⁹²	38		
Ostatné	15		
		neznáme	9
		bez štátnej príslušnosti	6

Zdroj: Eurostat, EU Blue Cards by type of decision, occupation and citizenship (Modré karty EÚ podľa typu rozhodnutia, povolania a občianstva [migr_resbc 1]);

⁷⁶ Afganistan, Bangladéš, India, Irán, Nepál, Pakistan, Srí Lanka.

⁷⁷ Čína (vrátane Hong Kongu), Japonsko, Mongolsko, Severná Kórea, Južná Kórea, Taiwan.

⁷⁸ Arménsko, Azerbajdžan, Gruzínsko, Irak, Izrael, Jordánsko, Libanon, Saudská Arábia, Sýria, Turecko, Spojené arabské emiráty, Jemen.

⁷⁹ Kambodža, Indonézia, Malajzia, Filipíny, Singapur, Thajsko, Vietnam.

⁸⁰ Kazachstan, Kirgizsko, Tadžikistan a Uzbekistan.

⁸¹ Kanada, Spojené štáty americké.

⁸² Argentína, Bolívia, Brazília, Čile, Ekvádor, Guyana, Kolumbia, Paraguaj, Peru, Uruguaj, Venezuela.

⁸³ Kostarika, El Salvador, Guatemala, Mexiko, Panama.

⁸⁴ Kuba, Dominikánska republika, Haiti, Trinidad a Tobago.

⁸⁵ Bielorusko, Moldavsko, Rusko, Ukrajina.

⁸⁶ Albánsko, Bosna a Hercegovina, Chorvátsko, bývalá Juhoslovanská republika Macedónsko, Kosovo (podľa rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN č. 1244/99), Čierna Hora a Srbsko.

⁸⁷ Alžírsko, Egypt, Líbya, Maroko, Sudán a Tunisko.

⁸⁸ Angola, Kamerun, Gabon.

⁸⁹ Južná Afrika

⁹⁰ Benin, Burkina Faso, Pobrežie Slonoviny, Ghana, Mauritánia, Nigéria, Senegal.

⁹¹ Etiópia, Madagaskar, Maurícius, Tanzánia, Zambia, Zimbabwe.

⁹² Austrália, Nový Zéland.

Tabuľka 3: Porovnanie s vnútroštátnymi režimami pre vysokokvalifikované zamestnanie

	Prvé povolenia v rámci vnútroštátnych režimov						Modré karty	
	2008	2009	2010	2011	2012		2012	2013
Spolu	16 157	14 980	16 999	19 604	19 988		3 664	15 261
BE	3 577	1 202	106	119	98		0	5
BG				0	0		15	25
CZ		18	0	0	69		62	74
DE	96	119	122	177	210		2 584	14 197
EE			0	0	0		16	12
EL	0	0	0	0	0		0	0
ES	2 884	2 071	1 244	1 650	1 136		461	z.n.d.
FR	1 681	2 366	2 554	3 148	3 030		126	304
IT			1 984	1 563	1 695		6	112
CY	393	436	634	551	600		0	0
LV		85	114	97	106		17	13
LT			138	186	225		v platnosti: 2013	40
LU		96	74	102	21		183	306
HU				0	0		1	3
MT	0	0		0	0		0	z.n.d.
NL	6 411	4 895	5 531	5 594	5 514		1	z.n.d.
AT	827	575	668	868	1 158		124	z.n.d.
PL			12		314		2	27
PT	288	307	342	282	313		2	z.n.d.
RO				0	0		46	119
SI	0	0		0	0		9	z.n.d.
SK		0		0	0		7	8
FI				861	748		2	5
SE		2 810	3 476	4 406	4 751		v platnosti: 2013	2
HR							v platnosti: 2013	9

Zdroje:

Eurostat, EU Blue Cards by type of decision, occupation and citizenship (Modré karty EÚ podľa typu rozhodnutia, povolania a občianstva [migr_resbc 1]; údaje k 16. 4. 2014.

Údaje za rok 2013: prieskum EMS, termín na odpoveď 20. 2. 2014; priamy kontakt s viacerými členskými štátmi.

Údaje o vnútroštátnych režimoch: Eurostat, *Remunerated activities reasons: Highly skilled workers, First permits issued for remunerated activities by reason, length of validity and citizenship* [migr_resoc], údaje k 17. 2. 14; LT: *Migration Department under the Ministry of the Interior of the Republic of Lithuania*.

Pozn. k údajom za rok 2013:

LT, RO: predbežné údaje

z.n.d.: zatiaľ nie sú k dispozícii

Tabuľka 4: Mzdové prahy (ak sú k dispozícii) a pomer v porovnaní s hrubou ročnou mzdou za každý členský štát

